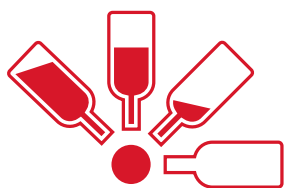

MANUAL PENTRU PREVENIREA CONSUMULUI DE ALCOOL ÎN ROMÂNIA

DRAIN

Dutch Romanian Alcohol policy Implementation Network

Colophon

DRAIN, Rețeaua olandezo-română de implementare a politicii privind alcoolul

Authors: Lian Reijlink, Wim van Dalen and Cristina Petcu

Punere în pagină: www.NiceDesign.nl

Pagină de internet: www.drain-project.eu

Martie 2011

© Prezentul manual reprezintă un material cu drepturi de autor și poate fi reprodus numai pentru uz personal. El nu poate fi editat sau modificat în alt fel fără permisiunea expresă a autorului

Prefață 6

Sumar 6

Capitolul 1: 8

Alcoolul, o amenințare pentru sănătatea noastră

1.1 - Consecințe negative ale consumului de alcool 9

Băuturile alcoolice nu sunt produse normale
Mai puțin este mai bine
Riscuri privind tinerii
Împovărarea economică cauzată de alcool

1.2 - Consumul de alcool în Europa și România 10

Consumul de alcool în România printre cele mai ridicate din lume
Efecte nocive ale consumului de alcool în România
Necesitatea urgentă a unei politici privind alcoolul
la nivel național și local în România

1.3 - Dezvoltarea politicilor privind alcoolul în Europa și România 12

Dacă legislația nu este aplicată corect, ea nu poate fi respectată
Succesul unei politici privind alcoolul: reducerea disponibilității alcoolului
Educația singură este un instrument nesemnificativ

Capitolul 2: 14

O politică integrată de prevenire a consumului de alcool

2.1 - Necesitatea unei politici de prevenire a consumului de alcool la nivelul comunității 15

Obiective și aspecte-cheie

2.2 - O politică de succes de prevenire a consumului de alcool 16

Accent asupra mediului și a modificării politicii
Principii de bază
Responsabilitatea autorităților locale

2.3 - Bazele unei politici locale eficiente de prevenire a consumului de alcool 17

2.4 - Pilonii politicii 18

Pilon 1: Susținere publică
Pilon 2: Reglementări
Pilon 3: Aplicarea legislației și a reglementărilor

2.5 - Pitești: Primul oraș din România care are propria politică locală privind alcoolul 19

Capitolul 3: 20

Pregătirea politicii locale de prevenire
a consumului de alcool

3.1 - Colectarea datelor 21

Datele existente
Cercetare la nivel local

3.2 - Planul politicii 22

3.3 - Informarea viitorilor susținători ai proiectului cu privire la proiect 23

Capitolul 4: 24

Implementarea unei politici locale de prevenire
a consumului de alcool

4.1 - PASUL 1: Numirea unui coordonator de proiect competent 26

4.2 - PASUL 2: Discutarea planului proiectului cu susținătorii proiectului și formarea grupurilor de lucru 26

4.3 - PASUL 3: Crearea unui plan de acțiuni 27

4.4 - PASUL 4: Crearea susținerii publice 28

Media
Contactarea părinților

4.5 - PASUL 5: Conștientizarea cu privire la reglementări, respectarea și îmbunătățirea acestora 29

Conștientizare și respectare
Măsurile politicii

4.6 - PASUL 6: Îmbunătățirea aplicării legislației privind alcoolul 31

O strategie privind aplicarea legislației

4.7 - PASUL 7: Continuarea noii politici 31

Capitolul 5: 32

Factori de succes pentru o politică locală
eficientă privind alcoolul

5.1 - Rezervarea unui buget pentru proiect 33

5.2 - Cooperarea și comunicarea 34

5.3 - Expertiza 34

Set de instrumente

Pe lângă manual, au fost realizate mai multe documente și materiale în vederea susținerii dezvoltării unei politici locale privind alcoolul. Aceste instrumente furnizează informații utile în momentul inițierii unui proiect, dar ele pot totodată să susțină implementarea proiectului. În manual veți găsi referințe → **Cu culoarea roșie** la materialele care fac parte din setul de instrumente. Toate materialele pot fi găsite și descărcate de pe pagina de internet a proiectului DRAIN: www.drain-project.eu. Tot pe această pagină puteți găsi o descriere a modului în care pot fi utilizate aceste instrumente. În setul atașat prezentului manual puteți găsi câteva exemple de astfel de materiale

Setul de instrumente al proiectului DRAIN cuprinde următoarele materiale:

Materiale privind Proiectul

Documentarul proiectului DRAIN, broșura proiectului DRAIN, broșura cu articole apărute în presa scrisă, scrisori de informare cu privire la proiectul DRAIN și planul local de acțiuni.

Campanie educațională

Broșura destinată părinților și un documentar destinat părinților și elevilor

Materiale legislative

Două afișe pentru punctele de vânzare a băuturilor alcoolice cu privire la limita de vârstă, o broșură și un fluturaș privind legislația și Regulamentul local al municipiului Pitești.

Cercetare

Articole referitoare la studiul de „mystery shopping” (clientul misterios), articol referitor la sondajul efectuat în rândul elevilor, articol referitor la sondajul efectuat în rândul adulților, articol referitor la punctele de vânzare a băuturilor alcoolice, raport de evaluare a campaniei educaționale și raport de evaluare a activităților.

Prefață

Institutul olandez pentru politica privind alcoolul (STAP) a cooperat cu municipalitatea din Pitești, România, în vederea creării unei baze pentru implementarea unor acțiuni de prevenire a consumului de alcool în rândul tinerilor din România. În acest sens, ei au lucrat împreună timp de trei ani (începând cu luna aprilie 2008 până în luna aprilie 2011), în cadrul proiectului DRAIN (Rețeaua olandezo-română de implementare a politicii privind alcoolul). Acest proiect a fost finanțat de Ministerul Olandez al Afacerilor Externe în cadrul programului MATRA. Acest program a furnizat fonduri în vederea promovării schimbărilor sociale din Europa Centrală și de Est.

În cadrul proiectului, municipiul Pitești a funcționat ca oraș-pilot. În acest oraș a fost dezvoltat un model al modului de implementare a unei politici locale și regionale privind alcoolul, bazată pe ultimele date științifice. Modul de implementare a acestui model este prezentat în acest manual. Tot aici este explicat modul în care o comunitate românească, în colaborare sau nu cu alte comunități, poate dezvolta și implementa o politică eficientă privind alcoolul.

Acest manual este o reacție la numărul mare de probleme cauzate de consumul alcool în România. Dacă autoritățile de la nivel național și local nu iau măsuri în termen cât mai scurt, numărul acestor probleme va continua să crească. Acest lucru este îngrijorător deoarece cifrele legate de consumul de alcool în România sunt deja foarte mari în comparație cu cele ale altor țări din Uniunea Europeană.

Ne exprimăm speranța că acest manual va inspira alte comunități și organizații în lupta lor pentru a stopa numărul de probleme cauzate de consumul de alcool în România, în special în rândul tinerilor.

Tudor Pendiuc, primarul Municipiului Pitești

Wim van Dalen, director al Institutului olandez pentru politica privind alcoolul (STAP)

Pitești / Utrecht, martie 2011

Sumar

Institutul olandez pentru politica privind alcoolul (STAP) a cooperat cu municipalitatea din Pitești, România, în vederea creării unei baze pentru implementarea unor acțiuni de prevenire a consumului de alcool în rândul tinerilor din România. În baza experiențelor dobândite în Pitești, a fost creat un model pentru acțiuni de prevenire a consumului de alcool. Acest manual descrie modul de dezvoltare și de implementare a politicii locale de prevenire a consumului de alcool.

Capitolul 1 furnizează informații de bază referitoare la problemele legate de consumul de alcool din Europa și România.

Acest capitol ilustrează faptul că multe probleme pot fi cauzate de consumul de alcool, nu numai la nivel individual, ci și la nivelul întregii societăți. Consumul de alcool poate împovăra considerabil economia și reprezintă, la nivel global, cel de-al treilea factor de risc major pentru sănătate. În special tinerii sunt mai vulnerabili în fața consecințelor consumului de alcool. Consumul de alcool în România este printre cele mai ridicate din lume.

Capitolul 2 este o prezentare generală a teoriei care se află la baza unei politici locale eficiente de prevenire a consumului de alcool.

În momentul dezvoltării unei politici locale privind alcoolul, autoritățile locale trebuie să reprezinte principala instituție de organizare. Se recomandă luarea în considerare a câtorva aspecte importante:

- Această politică vizează, în principal, reducerea efectelor nocive ale consumului de alcool în rândul tinerilor;
- Acțiunile preventive nu trebuie să vizeze consumatorul individual de alcool, ci mediul în care acest tânăr trăiește, de exemplu: părinții, profesorii și vânzătorii de băuturi alcoolice. Principala țintă o reprezintă reducerea disponibilității alcoolului pentru tineri. Doar programele educaționale de prevenire (școlile) singure nu vor modifica comportamentul față de consumul de alcool
- Cooperarea dintre diferite organizații este esențială.

Capitolul 3 ilustrează modul în care ar trebui să fie pregătită implementarea unei politici locale privind alcoolul.

Colectarea datelor la nivel regional referitoare la nivelul consumului de alcool în rândul tinerilor, atitudinea părinților și disponibilitatea alcoolului formează o bază solidă pentru acțiunile preventive și formularea unor obiective ale proiectului care să fie realiste și corespunzătoare. Este necesară elaborarea unui plan al politicii care să descrie obiectivele, viziunea și bugetul proiectului. Principalele obiective ale proiectului ar trebui să fie: conștientizarea comunității și modificarea normelor din cadrul comunității referitoare la consumul de alcool în rândul tinerilor și reducerea disponibilității alcoolului pentru tineri.

Capitolul 4 descrie implementarea unei politici locale privind alcoolul.

Este necesară crearea grupurilor de lucru în funcție de cele trei elemente ale proiectului: susținerea publică, reglementările și aplicarea acestora. Ele ar trebui să formuleze acțiuni concrete cu privire la aceste trei subiecte. Susținerea publică poate fi obținută prin acoperire mediatică frecventă și cooperare cu școli în vederea contactării părinților. Distribuirea cunoștințelor referitoare la reglementările legale existente și conștientizarea cu privire la importanța respectării acestor reglementări (în special a celei referitoare la limita de vârstă) reprezintă pași importanți către o mai bună respectare a reglementărilor. De asemenea, în vederea unei mai bune aplicări a legislației, este necesară identificarea nivelului de aplicare, în prezent, a legislației privind alcoolul și intensificarea acțiunilor poliției.

Capitolul 5 Factori de succes în dezvoltarea unei politici locale privind alcoolul.

O bună comunicare și o bună cooperare reprezintă factori-cheie pentru succesul unui proiect.

Capitolul 1

Alcoolul, o amenințare pentru sănătatea noastră

1.1 Consecințe negative ale consumului de alcool

Băuturile alcoolice nu sunt produse normale

“The harmful use of alcohol causes an estimated 2.5 million deaths every year, of which a significant proportion occur in the young. Alcohol use is the third leading risk factor for poor health globally. A wide variety of alcohol-related problems can have devastating impacts on individuals and their families and can seriously affect community life”.

“Se estimează că consumul nociv de alcool duce la 2,5 milioane de decese pe an, procentul în rândul tinerilor fiind semnificativ. La nivel global, consumul de alcool reprezintă cel de-al treilea factor de risc major pentru sănătate. Există o gamă variată de probleme legate de alcool care pot avea un impact devastator asupra indivizilor și a familiilor acestora și care pot afecta semnificativ viața comunității”. Acest citat ilustrează consecințele la nivel global ale consumului de alcool. Dr. Ala Alwan a scris acest citat în introducerea la lucrarea sa “Global Strategy to reduce the harmful use of alcohol – Strategia globală de reducere a consumului nociv de alcool”¹. Această strategie a fost adoptată de către cea de-a 63-a Adunare Mondială a Sănătății din mai 2010 și reprezintă angajamentul Statelor Membre ale Organizației Mondiale a Sănătății cu privire la acțiuni susținute la toate nivelurile.

Următorul citat scoate în evidență faptul că alcoolul nu este un produs obișnuit și că el poate avea consecințe grave pentru societate; el provine dintr-o carte editată de Tomas Babor². În această carte mai mulți oameni de știință cunoscuți furnizează o bază științifică privind necesitatea adoptării de către guverne și autoritățile locale a unor acțiuni bazate pe intervenții care s-au dovedit a fi utile pentru reducerea efectelor nocive ale consumului de alcool. “Băuturile alcoolice reprezintă produse importante la nivel economic. Alcoolul asigură locuri de muncă pentru persoanele care lucrează în baruri, restaurante și în sectorul agricol, asigură valută străină în cazul băuturilor alcoolice exportate și generează venituri fiscale pentru guvern. Dar societatea plătește un preț enorm pentru avantajele economice legate de producția, vânzarea și consumul acestor mărfuri. Trei mecanisme importante explică capacitatea alcoolului de a cauza efecte nocive din punct de vedere medical, psihologic și social: toxicitatea fizică, starea de ebrietate și dependența. (...) Din acest motiv, alcoolul nu este o substanță de consum obișnuit”³.

Mai puțin este mai bine

Alături de tutun, alcoolul este unul dintre principalii factori care cauzează deces și incapacitate, situații care ar putea fi prevenite². Se spune adesea că un consum moderat de alcool are unele beneficii asupra sănătății unor persoane. Totuși, consecințele negative sunt mult mai grave. Pe lângă faptul că este un drog care creează dependență, alcoolul cauzează aproximativ 60 de tipuri de boli și afecțiuni diferite (vezi fig. 1)⁴. Consumul de alcool poate avea un impact negativ și asupra altor persoane decât cele care îl consumă, prin infracțiunile cauzate de alcool (de exemplu violența domestică), destrămarea familiilor, accidente de trafic și problemele de la locul de muncă.

În baza celor mai recente informații științifice ale Institutelor de Sănătate Olandeze putem trage următoarele concluzii legate de consumul de alcool:

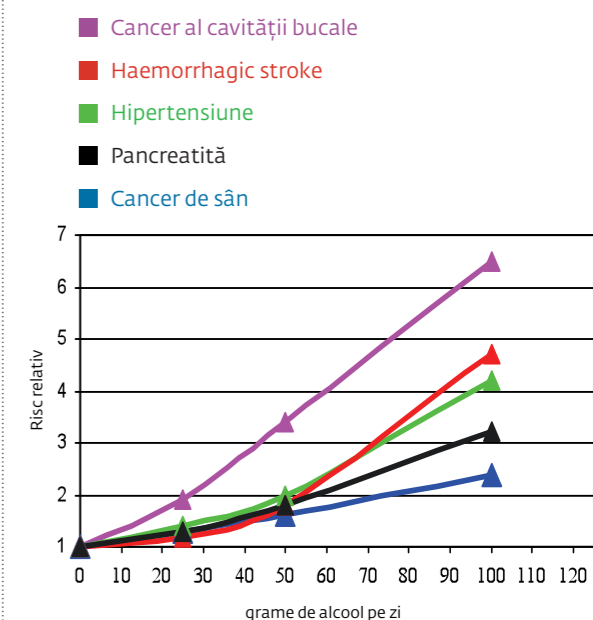

Figura 1: Riscul comparativ asupra bolilor în funcție de numărul de grame de alcool consumat pe zi.⁴

¹ World Health Organisation (2009) Evidence for the effectiveness and cost-effectiveness of interventions to reduce alcohol-related harm. WHO: Regional Office for Europe.

² Babor, T., Caetano, R., Cassell, S., Edwards G., Giesbrecht, N., Graham, K., Grube, J., Gruenewald, P., Hill, L., Holder, H., Homel, R., Osterberg, E., Rehm, J., Room, R. & Rossow, I. (2010) Alcohol: no ordinary commodity, research and public policy. [second edition] UK: University Press.

³ Alcohol and Public Policy Group (2010) Alcohol: No Ordinary Commodity – a summary of the second edition. Addiction, 105: 769–779.

Bărbații nu ar trebui să consume mai mult de 2 pahare de alcool pe zi. Femeile nu ar trebui să consume mai mult de 1 pahar de alcool pe zi. În general recomandarea este următoarea: cu cât consumul de alcool este mai mic, cu atât mai bine.

Riscuri privind tinerii

Riscurile consumului de alcool de către tineri sunt mai grave⁴. Nu există un nivel de siguranță privind consumul de alcool de către tineri, în special de către cei care nu au împlinit vârsta de 18 ani. Creierul se află într-un proces de dezvoltare până la vârsta de 24 de ani, iar consumul de alcool poate întrerupe acest proces. Activitatea creierului scade ca urmare a consumului de alcool frecvent și în cantități mari. Rezultatul îl reprezintă problemele de învățare. De asemenea, tinerii care încep să consume alcool înainte de a împlini vârsta de 16 ani prezintă un risc de patru ori mai mare de a deveni dependenți de alcool atunci când devin adulți. Cu cât o persoană începe să consume alcool mai devreme, cu atât este mai mare riscul ca aceasta să se confrunte cu probleme legate de consumul de alcool mai târziu. Din acest motiv, mesajul ar trebui să fie (cel puțin) acesta: „Fără alcool înainte de 18 ani”.

Împovărarea economică cauzată de alcool

Alcoolul are un impact considerabil asupra societății. Problemele care pot fi atribuite alcoolului reprezintă o uriașă împovărare economică⁴. Costurile sunt prezentate în figura alăturată, ca să nu mai vorbim de daunele psihologice pe care le poate cauza alcoolul, ca urmare, de exemplu, a afectării stării de sănătate sau a infracțiunilor.

1.2 Consumul de alcool în Europa și România

Consumul de alcool în România, printre cele mai ridicate din lume

Alcoolul Consumul de alcool în Europa este mai mare decât în orice alte regiuni ale lumii. Nivelul mediu înregistrat al consumului de alcool pe cap de locuitor în Europa este de aproximativ 9,51 litri, în cazul persoanelor care au împlinit vârsta de 15 ani. În România acest nivel este de 11,3 litri. Totuși, se estimează că, în România, consumul neînregistrat de alcool pur pe cap de locuitor este de 4,0 litri, ceea ce face ca cifra totală să ajungă la 15,3 litri. Comparativ cu alte țări din Europa, numai în alte 7 țări (Rusia, Ucraina, Andora, Republica Cehă, Moldova, Estonia și Ungaria) nivelul mediu al consumului de alcool este puțin mai mare⁵. În concluzie, se poate spune că cifrele privind consumul de alcool în România sunt dintre cele mai mari din lume (vezi tabelul 1).

Ca în toate țările din Europa, majoritatea oamenilor din România consumă alcool; 7 din 10 români au menționat că au consumat alcool în ultimul an, iar 87% dintre aceștia au consumat alcool în ultima lună.

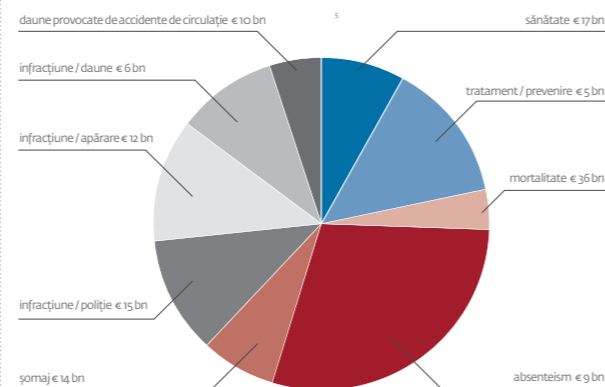

Figura 2: Costuri legate de consumul de alcool în Europa⁴

	Consum înregistrat	Consum neînregistrat	Total consum
România	11.3	4.0	15.3
Europa	9.51	2.67	12.18
La nivel internațional	4.37	1.76	6.13

Tabel 1: Nivelul mediu al consumului de alcool pe cap de locuitor în litri.⁵

⁴ Anderson, P. & Baumberg, B. (2006) Alcohol in Europe. London: Institute of Alcohol Studies.

⁵ World Health Organisation (2011) Global Status Report on Alcohol and Health 2011. WHO: Geneva.

⁶ Eurobarometer (2010) EU citizens' attitudes towards alcohol. Brussels: TNS Opinion & Social.

Cifre alarmante privind episoadele excesive

de consum de alcool în România

Să ne uităm la câteva cifre chiar mai alarmante: 39% dintre români au menționat că au consumat 5 sau mai multe pahare cu alcool la o ocazie, cel puțin o dată pe săptămână (episod excesiv de consum de alcool). Cu această cifră, România se situează pe locul doi în Europa, cifra legată de consumul impulsiv de alcool fiind mai ridicată numai în Irlanda.

România are o tradiție veche legată de consumul de alcool. Consumul zilnic de alcool este frecvent, mai ales în mediul rural, fiind considerat un stil de viață normal. Băuturile alcoolice făcute în casă sunt numite palincă sau țuică, fiind băuturi alcoolice distilate cu o concentrație de alcool de 40%. Acestea sunt făcute din fructe, cum ar fi merele, prunele și perele. Vinul și băuturile spirtoase făcute în casă sunt adesea considerate naturale și sănătoase deoarece sunt făcute din fructe proprii, fără aditivi chimici.

Efecte nocive ale consumului de alcool în România

Organizația Mondială a Sănătății a colectat date din întreaga lume privind riscurile consumului nociv de alcool. Comparativ cu, de exemplu, Olanda și SUA, rata mortalității cauzate de consumul de alcool, în special ca urmare a cirozei hepatice, este mai mare în România.⁷

În ciuda faptului că cifrele legate de consumul de alcool și de efectele nocive ale acestuia sunt mari în România, majoritatea românilor realizează că consumul de alcool prezintă riscuri majore asupra sănătății. Comparativ cu Europa, românii par să fie mai conștienți de riscurile asupra sănătății. De exemplu: 68% dintre români realizează că consumul de alcool poate spori riscul de boli de inimă (față de 53% dintre europeni); 62% dintre români realizează că există o legătură între consumul de alcool și depresie (față de 49% dintre europeni). Comparativ cu populația celorlalte 27 de țări din Europa, românii sunt cei mai conștienți de existența unei relații între riscul apariției cancerului și consumul de alcool (57%). În medie, în Europa numai 36% din populație conștientizează acest risc.⁸

Consumul de alcool în rândul tinerilor din Pitești

În cadrul proiectului DRAIN au fost efectuate în Pitești mai multe studii care au scos în evidență normele și problemele legate de alcool, precum și modelele de consum de alcool. Cunoștințele legate de situația locală privind consumul de alcool sunt foarte utile în stabilirea aspectelor vizate de proiect. Iată câteva dintre cele mai importante constatări:

- 88% dintre adolescenții din Pitești (cu vârste cuprinse între 14 și 19 ani) consumă alcool în prezent (sau au consumat în trecut).
- 50% dintre adolescenți încep să consume alcool înainte de vârsta de 13 ani⁹
- 60% dintre părinți au menționat că copilul lor nu a început să consume alcool înainte de vârsta de 18 ani, în timp ce peste 30% dintre copii au indicat că au început să consume alcool înainte de vârsta de 13 ani.
- Tinerii din Pitești pot cumpăra alcool de oriunde, vânzătorii nu le cer acte de identitate¹⁰
- Există puncte de vânzare a alcoolului situate în apropierea a 62% dintre școlile din Pitești¹¹

Din aceste studii reiese faptul că consumul de alcool în rândul tinerilor reprezintă o problemă serioasă. Nu numai că este o problemă pentru tineri, dar a devenit evident faptul că mediul în care aceștia trăiesc este, de asemenea, foarte important; mulți părinți subestimează această problemă, iar vânzătorii de băuturi alcoolice nu respectă legea privind limita de vârstă legală.

	Ciroză hepatică	
	Bărbați	Femei
România	60.2	28.1
SUA	13.5	6.1
Olanda	6.1	3.2

Tabel 2: Rata mortalității pentru persoane care au împlinit vârsta de 15 ani (la 100.000 de persoane).⁷

⁷ World Health Organisation (2011) WHO Global Status Report on Alcohol and Health 2011. Geneva: WHO

⁸ Eurobarometer (2010) EU citizens' attitudes towards alcohol. Brussels: TNS Opinion & Social.

⁹ Van Hoof J.J., Moll M. (2008) Youth Alcohol Consumption in Romania: Results of a Student Survey in Pitești.

¹⁰ Van Hoof J.J., Moll M., Constantinescu M (2009). Selling alcohol to underage adolescents in Romania: Compliance with age restrictions in Pitești. Rev Cercet Interv So 27:82-91.

¹¹ Van Hoof, J.J., Reijlink, M.J., Van Dalen, W.E. (2010) Alcohol outlets near schools in a midsize Romanian city. Prevalence and characteristics. Romanian Journal of Legal Medicine 18(4):295-300.

1.3 Dezvoltarea politicilor privind alcoolul în Europa și România

Necesitatea urgentă a unei politici privind alcoolul la nivel național și local în România

Industria alcoolului, în special industria berii și a băuturilor spirtoase, este o industrie foarte activă în toate țările din Europe și, de asemenea, în România. România este un exemplu de țară în care noile sisteme de piață deschisă permit societăților care au afaceri cu alcool oportunități de utilizare a campaniilor moderne de comercializare în vederea introducerii unor produse pe bază de alcool și a unor noi stiluri de consum de alcool. Puterea economică a acestor societăți influențează, direct sau indirect, politica privind sănătatea, ele promovând interesele industriei. Aceste aspecte provoacă sectorul de sănătate publică și guvernele să răspundă prin strategii de sănătate publică la nivel național și local în vederea minimizării consecințelor consumului de alcool.¹²

Dacă legislația nu este aplicată corect, ea nu poate fi respectată

Legislația din România deja conține un număr mare de prevederi legislative privind vânzarea, consumul, comercializarea alcoolului și regulile de circulație. De exemplu, nu este permisă servirea alcoolului către și nici consumul de alcool de către persoanele care nu au împlinit vârsta de 18 ani. Din păcate, în general, aceste legi privind alcoolul nu sunt aplicate corespunzător sau în totalitate în România. De exemplu, un studiu efectuat de Universitatea din Pitești în cooperare cu Universitatea din Twente (Olanda) a arătat că vânzătorii de băuturi alcoolice din Pitești vând cu ușurință alcool minorilor¹⁰. Aproape că nu există vânzători care să le ceară tinerilor un act de identitate sau să refuze să le vândă băuturi alcoolice. Unul dintre motivele acestor rezultate proaste este acela că vânzătorii nu se tem de controale.

Succesul unei politici privind alcoolul: reducerea disponibilității alcoolului

Studiile științifice arată că politica privind alcoolul aplicată la nivel național și local poate avea succes, în special dacă se va limita disponibilitatea alcoolului. Studiile arată că elementele-cheie ale unei politici eficiente privind alcoolul sunt^{2,4}:

- O bună politică a prețurilor: taxe mari și un nivel minim de preț.
- O bună aplicare și respectare a legilor existente privind limita de vârstă pentru servirea băuturilor alcoolice.
- Limitarea numărului de locuri în care se vând băuturi alcoolice
- Limitarea comercializării alcoolului.
- Aplicarea legilor privind alcoolul și regulile de circulație.
- Detectarea din timp de către medici a consumului de alcool excesiv.

Unele dintre aceste măsuri trebuie să fie luate la nivel național, iar altele la nivel regional.

¹² Alcohol and Public Policy Group (2010) Alcohol: No Ordinary Commodity – a summary of the second edition. *Addiction*, 105: 769–779.

Educația singură este un instrument ne semnificativ

Timp de mulți ani, în multe țări, principalele activități ale politicii privind alcoolul vizau educarea tinerilor, prin informarea lor cu privire la riscurile pentru sănătate și la alte consecințe ale consumului de alcool. Din păcate, toate aceste investiții educaționale au fost în zadar¹³. Cercetările au arătat că creierul tinerilor nu este încă capabil să ia decizii responsabile cu privire la sănătatea lor. Astfel, tinerii nu sunt, în general, interesați de informații legate de consecințele pe termen scurt și lung asupra sănătății lor. Totuși, educarea părinților cu privire la consecințele consumului de alcool în rândul tinerilor poate fi eficientă.

Este mai probabil ca tinerii să fie tentați să urmeze „un stil de viață modern”, iar consumul de alcool este unul dintre elementele acestui stil de viață, stimulat, de asemenea, de campaniile de comercializare a băuturilor alcoolice de la TV, radio, din timpul evenimentelor sociale și prin intermediul internetului. Alcoolul este la modă și atractiv pentru tineri. De aceea, vânzătorii de băuturi alcoolice, părinții, profesorii și autoritățile de la nivel local și național au datoria de a proteja tinerii împotriva riscurilor cauzate de consumul de alcool. Cea mai bună modalitate de a face acest lucru este aceea de a oferi copiilor, pe cât posibil, un mediu fără alcool: să nu se permită consumul de alcool până la vârsta de 18 ani, să nu existe posibilitatea de a cumpăra băuturi alcoolice până la vârsta de 18 ani, legile privind alcoolul să fie aplicate corect și să se limiteze comercializarea alcoolului¹⁴.

campaniile moderne de marketing au introdus noi produse slab alcoolizate, care sunt foarte atractive pentru tineri

¹³ Holder, H. (1998). *Alcohol and the Community. A Systems Approach to Prevention*. Cambridge: Cambridge University Press.

¹⁴ Vorst, van der, H. (2007). The key to the cellar door. The role of the family in Adolescents' Alcohol Use (Proefschrift) Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen.

Capitolul 2

O politică integrată de prevenire a consumului de alcool

După cum s-a arătat în capitolul 1, alcoolul poate face mult rău indivizilor, dar și societății și comunității. De aceea, o politică eficientă de reducere a consumului de alcool are o importanță majoră pentru îmbunătățirea sănătății publice, precum și pentru reducerea costurilor sociale.

În ultimii ani, unele țări și regiuni au ajuns să realizeze acest lucru, iar acum există multe exemple de politici locale de prevenire a consumului de alcool care au fost aplicate cu succes (vezi casetele de text 1 și 2 de la paginile 15 și 16). În consecință, există mai multe informații disponibile cu privire la ce înseamnă o politică eficientă și la modul în care această politică poate fi implementată. În acest capitol sunt descrise caracteristicile unei politici locale integrale eficiente de prevenire a consumului de alcool.

2.1 Necesitatea unei politici de prevenire a consumului de alcool la nivelul comunității

Prevenirea consumului de alcool în rândul tinerilor poate fi organizată și adaptată mai bine la nevoile comunității la nivel local. Consecințele negative ale consumului nociv de alcool sunt resimțite cel mai bine la scara comunității. Vizibilitatea consecințelor negative ale consumului de alcool la nivelul comunității determină dorința de acțiune. Autoritatea locală este cea mai în măsură să ia decizii cu privire la măsurile și la intervențiile cele mai potrivite pentru abordarea sau prevenirea efectelor nocive ale problemelor legate de consumul de alcool.

Obiective și aspecte-cheie

Reducerea și prevenirea efectelor nocive ale consumului de alcool în cadrul comunității reprezintă obiectivul și motivul creării unei politici locale privind alcoolul. Principalul grup-țintă îl reprezintă copiii și adolescenții; acest grup este foarte vulnerabil la efectele alcoolului și poate fi influențat relativ ușor. De asemenea, prin împiedicarea acestora să înceapă să consume alcool (la o vârstă fragedă) pot fi prevenite multe probleme care ar putea apărea mai târziu.

Obiectivele concrete ale politicii trebuie să fie:

- Sensibilizarea comunității cu privire la consumul de alcool în rândul tinerilor și modificarea normelor din cadrul comunității legate de acesta:
 - Răspândirea sintagmei „Fără alcool înainte de vârsta de 18 ani”
 - Răspândirea informațiilor cu privire la riscurile consumului de alcool asupra sănătății
- Reducerea disponibilității alcoolului pentru tineri în cadrul comunității:
 - Respectarea reglementărilor legate de alcool
 - Aplicarea eficientă a legislației

Dr. Tudor Pendiuc,
Primarul Municipiului Pitești

“Combaterea consumului de alcool cu efecte nocive în rândul tinerilor este unul dintre cele mai importante programe ale Municipiului Pitești. Pitești este singurul oraș din România în care a fost implementat un astfel de program și suntem primul oraș care a dezvoltat propria politică locală privind alcoolul. Vom continua să sensibilizăm tineretul cu privire la riscurile consumului de alcool, dar pentru a ne atinge acest obiectiv este necesară implicare din partea întregii comunități.”

Casetă de text 1

Zona Eindhoven - Olanda

În anul 2006 a fost inițiat un proiect regional de prevenire a consumului de alcool la care au participat 21 de comunități. Principalul obiectiv a fost acela de a amâna vârsta medie la care indivizii încep să consume băuturi alcoolice, care era la nivelul vârstei de 12,2 ani. Intervențiile din cadrul proiectului au fost dirijate spre mediul în care trăiesc tinerii (de exemplu: părinții, școlile, barurile). S-au luat măsuri împotriva persoanelor aflate în stare de ebrietate în public și a servirii cu băuturi alcoolice a tinerilor care nu au împlinit vârsta de 18 ani și persoanelor în stare de ebrietate. Rezultatele sunt pozitive, vârsta medie la care indivizii încep să consume băuturi alcoolice a crescut la 14,1 în anul 2009, dar echipa proiectului încă lucrează pentru a obține o cifră mai mare. Tot în cadrul proiectului s-a experimentat utilizarea alcoolmetrului în locuri publice, în vederea detectării tinerilor în stare de ebrietate. La nivel național, alcoolmetrul este utilizat numai de către agenții de circulație. În prezent se ia în considerare, la nivel național, ideea utilizării alcoolmetrului pe o scară mai largă (de exemplu: la petrecerile organizate de școli, la evenimentele publice sau în mijloacele de transport în comun).

2.2 O politică de succes de prevenire a consumului de alcool

Accent asupra mediului și a modificării politicii

Normele și valorile legate de alcool și de comportamentul față de consumul de alcool nu reprezintă doar o alegere personală; în mare parte, acestea sunt rezultatul influențelor mediului, de exemplu: legislația privind alcoolul, stilul educației date de părinți, normele și comportamentul prietenilor sau numărul de puncte de vânzare a băuturilor alcoolice din mediul în care trăiește individul. Deoarece consumul de alcool este legat de multe influențe venite din mediul în care își desfășoară activitatea întreaga comunitate, acesta trebuie să fie abordat nu doar prin prisma individului, ci și prin prisma schimbării atitudinii față de alcool și față de modelele de consum de alcool¹⁵. Politica locală privind alcoolul ar trebui să fie caracterizată prin cooperare între factorii de decizie cu diferite specializări și susținătorii locali ai proiectului care provin din diferite organizații publice și private din cadrul comunității.

În mod tradițional, măsurile de prevenire a consumului de alcool au fost dirijate spre consumatorii individuali de alcool, sub forma educației privind sănătatea și consumul de alcool, dar cercetările au arătat că aceasta nu are nici un efect asupra sănătății publice. În special comportamentul față de consumul de alcool al tinerilor este rare ori afectat de informațiile legate de consecințele consumului de alcool. Introducerea unei politici prin care se limitează disponibilitatea alcoolului reprezintă cea mai eficientă modalitate de schimbare a comportamentului indivizilor față de consumul de alcool. Acest lucru poate fi realizat prin implementarea unor reguli stricte, de exemplu cu privire la numărul de puncte de vânzare a băuturilor alcoolice, la prețul băuturilor alcoolice și la aplicarea legilor privind vârsta minimă pentru consumul de alcool¹⁶.

Principii de bază

După cum s-a explicat în capitolul 1, diferite măsuri ale politicii s-au dovedit a fi eficiente. Există câteva principii generale care stau la baza unei politici eficiente privind alcoolul. Unul dintre aceste principii este acela că este necesară limitarea disponibilității alcoolului pentru tineri și că legile privind alcoolul trebuie să fie aplicate eficient. Cercetările au arătat că, în absența unei politici eficiente privind alcoolul, consumul de alcool va crește odată cu problemele societății legate de consumul de alcool¹.

Dr. Iosiv Cerbureanu,
Secretar al Municipiului Pitești.

“Rolul autorităților locale este foarte important. Noi suntem aceia care putem stabili reguli locale privind limitarea consumului de alcool în rândul tinerilor. De asemenea, putem încerca să implicăm în proiect diferite organizații din cadrul comunității.”

Casetă de text 2

Katwijk – Olanda

În Katwijk, un oraș din Olanda, un parteneriat între organizații și voluntari din cadrul comunității au organizat acțiuni împotriva consumului nociv de alcool. Principala lor preocupare o reprezintă reducerea numărului de efecte nocive ale consumului de alcool în rândul tinerilor.

Poliția joacă un rol important în cadrul proiectului, ei încercând să vorbească cu adolescenții și să îi educe cu privire la efectele nocive ale consumului de alcool. În cazul în care tinerii tulbură ordinea publică sau consumă mult alcool pe străzi sau în piețe, poliția raportează aceste incidente la consiliul local. După aceea, primarul va trimite părinților copiilor respectivi o scrisoare semnată de el, prin care îi va invita pe părinți să se prezinte și să participe la o discuție legată de consumul de alcool în rândul tinerilor.

(Puteți citi scrisoarea primarului la adresa: www.drain-project.eu)

¹⁵ Holder H. D. (1998) Alcohol and the community: a systems approach to prevention

¹⁶ Babor, T., Caetano, R., Cassell, S., Edwards G., Giesbrecht, N., Graham, K., Grube, J., Gruenewald, P., Hill, L., Holder, H., Homel, R., Österberg, e., Rehm, J., Room, R. & Rossow, I. (2010) Alcohol: no ordinary commodity, research and public policy. [second edition] UK: University Press.

Responsabilitatea autorităților locale

Principalul lider în dezvoltarea unei politici locale privind alcoolul vor fi autoritățile locale. Intervențiile proiectului vor fi organizate la nivelul comunității. Această abordare reunește diferite laturi ale societății, cum ar fi asistența medicală, educația, bunăstarea, ordinea publică, controlul și siguranța. Autoritățile locale reprezintă instituția de coordonare generală din cadrul unei comunități și, de aceea, este esențială ca lider al planului proiectului.

Unele măsuri de limitare a disponibilității alcoolului pot cunoaște, uneori, opoziție din partea anumitor grupuri ale comunității. Din acest motiv, este de asemenea important ca autoritățile locale să susțină intervențiile și măsurile.

2.3 Bazele unei politici locale eficiente de prevenire a consumului de alcool

În paragrafele 2.1 și 2.2 este explicat faptul că prevenirea nu ar trebui să se adreseze exclusiv la nivel individual, ci să vizeze întreaga comunitate. Consumul de alcool reprezintă o parte a unui stil de viață care are legătură cu societatea. De aceea, o politică de prevenire a consumului de alcool ar trebui să fie în strânsă legătură cu societatea; în realizarea unei politici de prevenire a consumului de alcool, trei aspecte legate de societate formează trei piloni esențiali ai politicii (vezi fig. 3).

Cei trei piloni sunt: susținerea publică, reglementările și aplicarea legilor și a reglementărilor, fiecare dintre ei reprezentând o parte esențială a politicii locale privind alcoolul¹⁷. Realizarea unui plan având la bază acești trei piloni va ajuta la crearea unei strategii eficiente a proiectului. Fiecare dintre cei trei piloni necesită o strategie proprie, un plan de lucru propriu și implicarea susținătorilor proiectului. Fiecare dintre aceste trei elemente de bază va fi explicat în paragraful următor.

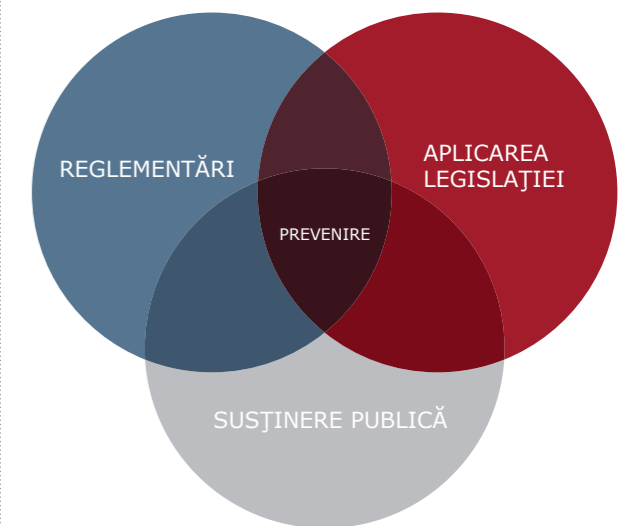

Figura 3: Trei piloni ai politicii

¹⁷ Reynolds, R.I. (2003). Building Confidence in Our Communities. London: London Drug Policy Forum.

2.4 Pilonii politicii

Pilonul 1: Susținerea publică

Oamenii din cadrul comunității trebuie să fie aibă cunoștințe despre proiect: ce măsuri vor fi luate și care sunt susținătorii proiectului care sunt implicați. De asemenea, subiectul proiectului trebuie să fie clar: gravitatea riscurilor consumului de alcool în rândul tinerilor. Oamenii din cadrul comunității trebuie să fie informați cu privire la importanța acestui subiect și a obiectivului proiectului. Succesul și efectul proiectului depind de susținerea publică cu privire la implementarea politicii propuse și a activităților proiectului. În cadrul proiectului, susținerea publică ar trebui să fie obținută în trei moduri¹⁸:

- Creșterea nivelului de cunoaștere și conștientizarea cu privire la riscurile asupra sănătății ale consumului de alcool în rândul adolescenților din cadrul societății, în general, sau al unor grupuri specifice.
- Creșterea nivelului de cunoaștere cu privire la necesitatea măsurilor politicii.
- Informarea publicului cu privire la rezultatele politicii, de exemplu prin intermediul media.

În obținerea susținerii publice, media este un partener foarte important. Ziaristul ar trebui să fie implicat strategic în proiect în vederea difuzării informațiilor și a relatării activităților.

Implementarea și acțiunile concrete cu privire la acest pilon sunt descrise în PASUL 4

Pilonul 2: Reglementări

Limitarea disponibilității alcoolului prin intermediul unor reglementări eficiente reprezintă cel mai important factor pentru reducerea consumului de alcool și a efectelor nocive ale acestuia⁹. Disponibilitatea alcoolului poate fi limitată legal, de exemplu, prin intermediul unor reglementări care limitează numărul de puncte de vânzare a alcoolului și reduc programul de lucru al barurilor și al magazinelor, precum și prin verificarea respectării de către vânzătorii a limitei de vârstă legale pentru vânzarea băuturilor alcoolice. Legislația eficientă și reală este importantă, iar comunitatea trebuie să susțină reglementările legale privind alcoolul.

Tipul de legislație existentă privind alcoolul trebuie să fie clar pentru toți oamenii din cadrul comunității (în special pentru autorități și organizații). Acest lucru este esențial pentru vânzătorii de băuturi alcoolice, iar instruirile legate de legislația privind alcoolul și respectarea acestora, de exemplu, pot reprezenta niște intervenții bune. Vânzătorii ar trebuie să fie instruiți să ceară tinerilor un act de identitate și să refuze să vândă băuturi alcoolice minorilor.

Implementarea și acțiunile concrete pentru acest pilon sunt descrise în PASUL 5

Pilon 3: Aplicarea legislației și a reglementărilor

Fără o aplicare corespunzătoare, legislația privind alcoolul nu poate fi eficientă. Este necesar ca poliția să aplice legile în mod activ; altfel, șansele ca o comunitate să le respecte sunt foarte mici. De aceea, aplicarea legislației reprezintă un element esențial în implementarea unei politici locale privind alcoolul. Nu numai noile măsuri ale politicii trebuie să fie aplicate, ci este foarte important ca și legile existente privind alcoolul să fie aplicate.

Aplicare în Pitești 4:

Campania educațională

Împreună, în cadrul unui grup de lucru, profesori și părinți au redactat o broșură de informare destinată părinților au vederea informării acestora cu privire la pericolele consumului de alcool în rândul tinerilor și la măsurile care pot fi luate pentru prevenirea sau reducerea acestora. Pentru ca părinții să aibă acces la aceste informații, școlile au participat la o campanie educațională.

Zece școli motivate din Pitești au fost invitate să participe la campania educațională. Campania educațională a început în mod oficial cu un discurs al primarului și cu un marș al elevilor prin centrul orașului Pitești. Copiii au purtat pancarte cu sloganuri împotriva consumului de alcool și au distribuit fluturași.

Cele zece școli participante au fost de acord să organizeze una sau mai multe activități sau întâlniri cu privire la consecințele consumului de alcool, destinate părinților sau elevilor, care se vor desfășura pe perioada care a rămas până la sfârșitul anului școlar. Această campanie a fost primită foarte bine. Școlile au avut reacții pozitive față de campanie. Ele au experimentat modul în care poate fi comunicat un mesaj, prin invitarea unor experți: un polițist și un medic. Mulți părinți și elevi au început să se gândească la acest subiect: consumul de alcool. Copiii și părinții au fost foarte bucuroși să primească informații cu privire la un subiect de care nu au fost întotdeauna conștienți. Această campanie a dus la obținerea suportului public și a primit multă atenție pozitivă din partea mijloacelor media.

Aplicare în Pitești 4: Un exemplu de campanie de conștientizare a publicului din Pitești

Aplicare în Pitești 5:

Regulament local adoptat la Pitești

În mai 2010 consiliul local din Pitești a adoptat o nouă lege locală. În acest așa-numit regulament local membrii consiliului au convenit cu privire la următoarele puncte:

Este interzisă servirea și vânzarea băuturilor alcoolice pe o distanță mai mică de 200 de metri de școli pe perioada desfășurării orelor de curs. Toți vânzătorii de băuturi alcoolice vor fi obligați să pună afișe cu limita de vârstă legală și cu mențiunea că nu vând băuturi alcoolice persoanelor care nu au împlinit această vârstă.

Primarul poate informa părinții / tutorii și unitățile de învățământ ale minorilor care tulbură ordinea publică și liniștea publice în acest sens. În cazul în care punctele de vânzare a băuturilor alcoolice nu respectă aceste reglementări, ele vor fi amendate. În cazul repetării contravenției de către același punct de vânzare a băuturilor alcoolice, activitatea acestuia va fi suspendată pe o perioadă cuprinsă între 10 și 30 de zile.

Aplicare în Pitești 5: Regulamentul local adoptat la Pitești

Există diferite autorități în România care sunt responsabile pentru aplicarea legilor privind alcoolul. Autoritățile locale, precum și autoritățile regionale și guvernul, sunt responsabile pentru aplicarea legislației la nivel local și au sarcini separate privind aplicarea legislației. Autoritățile de aplicare directă a legislației sunt poliția locală, poliția națională, precum și jandarmeria. Buna cooperare între acestea este foarte importantă. La începutul proiectului este necesară clarificarea responsabilităților diferitelor autorități. De asemenea, se recomandă încheierea de parteneriate cu privire la prioritățile legate de aplicarea legislației și descrierea acestora într-o strategie locală de aplicare a legislației.

Implementarea și acțiunile concrete pentru acest pilon sunt descrise în PASUL 6

2.5 Pitești: Primul oraș din România care are propria politică privind alcoolul

În România, există autorități locale care au dezvoltat politici locale privind alcoolul. În Pitești, primul oraș din România care are propria politică privind alcoolul, a fost adoptată în anul 2010.

Pitești este primul oraș din România în care a fost adoptată o politică locală proprie de prevenire a consumului de alcool. Pe parcursul acestor trei ani, multe întâlniri, studii și intervenții au avut loc, cu rezultate pozitive. În textul din caseta de mai jos sunt enumerate câteva rezultate obținute de-a lungul anilor.

Pitești poate fi un exemplu la nivelul țării cu privire la dezvoltarea unei politici locale de prevenire a consumului de alcool în rândul tinerilor. Este posibil ca și comunitățile să nu aibă aceleași probleme și obiceiuri legate de alcool, dar există o abordare sau un model general privind reducerea numărului de probleme legate de consumul de alcool în rândul tinerilor. Acest model de prevenire a consumului de alcool la nivelul comunității bazat pe date concrete (modelul DRAIN) a fost dezvoltat în Pitești în ultimii ani. Acest model va fi acum distribuit la nivel național prin intermediul acestui manual. În următoarele capitole vă vom explica, mai concret, modul în care poate fi implementat un astfel de program în orașul sau regiunea dumneavoastră.

18 Gascbaranyi, M. & Mulder, J. (editors) (2007). Handleiding lokaal alcoholbeleid, een intergrale benadering. The Netherlands:

^[1] World Health Organisation (2004) WHO Global Status Report on Alcohol 2004. Geneva: WHO Ministry of Health, Welfare and Sport.

Aplicare în Pitești

2008: Un studiu științific condus de o Universitate din Olanda și una din România ne-a ajutat să avem o imagine clară a obiceiurilor, normelor, valorilor și problemelor legate de alcool ale părinților, elevilor și vânzătorilor de băuturi alcoolice din Pitești.

Vezi aplicare în Pitești 1, pag. 27

și aplicare în Pitești 2, pag. 28

Septembrie 2009: Un plan local de acțiuni a fost acceptat de consiliul local, ceea ce a deschis drumul spre acțiuni concrete.

Vezi aplicare în Pitești 3, pag. 3

Octombrie 2009: O delegație a unor persoane-cheie din cadrul proiectului DRAIN a participat la o instruire în Olanda. Acestea au învățat din experiența colegilor lor olandezi activi în prevenirea consumului de alcool în cadrul comunității.

Noiembrie 2009: A fost organizată o campanie educațională în cooperare cu 10 școli. Au fost organizate un marș festiv de deschidere și multe întâlniri educaționale în cadrul școlilor pentru elevi și părinți.

Vezi aplicare în Pitești 4, pag. 20

Mai 2010: Împreună cu autoritățile locale și experți în legislație, a fost făcută o propunere privind un regulament local. Acesta a fost aprobat de consiliul local, iar din acest moment poliția are autoritatea de a ataca problema vânzării băuturilor alcoolice în apropierea școlilor.

Vezi aplicare în Pitești 5, pag. 22

Decembrie 2010: A fost redactat un manual privind politica locală a prevenire a consumului de alcool în vederea distribuirii proiectului în diferite orașe și regiuni din România pentru implementarea propriei politici locale privind alcoolul.

Ianuarie 2011: Trei orașe diferite din România; Bacău, Râmnicu Vâlcea și Târgu Jiu, intenționează să inițieze implementarea modelului DRAIN.

Figura 4: Documentul semnat în original al regulamentului local adoptat la Pitești.

Alăturat (figura 4), vă prezentăm prima pagină a documentului semnat în original al unei legi locale adoptate la Pitești. În caseta de text Aplicare în Pitești 5 (pag. 23), este explicat conținutul acestui regulament local. Introducerea acestei reglementări a reprezentat un important pas înainte în cadrul proiectului, deoarece ea presupune limitarea concretă a disponibilității alcoolului pentru tineri.

Capitolul 3

Pregătirea politicii locale de prevenire a consumului de alcool

Înainte de luarea unor măsuri și a inițierii implementării activităților proiectului, este necesar ca proiectul să fie pregătit foarte bine. Este necesară colectarea datelor pentru a avea o imagine exactă a consumului de alcool în rândul tinerilor, a atitudinii părinților și a situației privind respectarea și aplicarea legilor existente privind alcoolul. Este necesară redactarea unui prim plan al proiectului, bazat pe datele disponibile. De asemenea, este necesară informarea susținătorilor proiectului din cadrul comunității cu privire la planul proiectului.

3.2 Planul politicii

Înainte de inițierea promovării ideii de implementare a unei politici locale privind alcoolul și înainte de a recruta o echipă care să pună în practică această idee, este necesară pregătirea unui plan ferm al politicii. Un plan al politicii reflectă viziunea principală, obiectivele generale și măsurabile, grupurile-țintă, principalele intervenții și bugetul necesar în vederea abordării problemelor semnalate legate de alcool. Planul ar trebui să fie acceptat de consiliul local pentru a avea un acord oficial privind implementarea proiectului. Următoarele puncte ar trebui să fie elaborate și incluse în planul politicii:

1. Descrierea problemelor existente și a viziunii din spatele proiectului

Este necesară o descriere a gravității problemelor existente, bazată pe date naționale, regionale sau locale privind problemele legate de alcool și, mai specific, privind problemele legate de consumul de alcool în rândul tinerilor. Clarificați faptul că este necesară dezvoltarea unei politici și luarea unor măsuri.

În această parte a planului, ar trebui, de asemenea, să fie explicat în ce mod proiectul va încerca să prevină activ și să abordeze problemele legate de consumul de alcool în rândul tinerilor. Este necesar să se dea o explicație cu privire la motivele alegerii acestei abordări specifice pentru proiect și la intervențiile care susțin această abordare. În capitolul 2 al acestui manual este explicată viziunea proiectului. Aspectele esențiale ale viziunii sunt:

- Accentul se pune pe prevenirea consumului de alcool în rândul tinerilor. Tinerii reprezintă un grup de discuție important, având în vedere faptul că societatea are responsabilitatea de a îi proteja de influențele negative (de exemplu: disponibilitatea alcoolului), ei fiind foarte vulnerabili în fața unor astfel de influențe (negative). Modificarea comportamentului tinerilor față de consumul de alcool este, de asemenea, foarte importantă, deoarece aceștia reprezintă noua generație a societății. Cu cât sunt mai tineri, cu atât comportamentul tinerilor față de consumul de alcool este mai ușor de influențat; astfel, putem spera la rezultate mai bune ale acțiunilor de prevenire a consumului de alcool.
- Mesajele educaționale în sine destinate tinerilor nu determină modificarea comportamentului lor față de consumul de alcool. Comportamentul tinerilor față de consumul de alcool este influențat de mediul în care aceștia trăiesc; de aceea, se recomandă ca acțiunile să vizeze limitarea disponibilității alcoolului în mediul în care trăiește tânărul consumator.
- Diferitele organizații și persoane din cadrul comunității vor lucra împreună pentru atingerea aceluiși obiectiv și vor comunica același mesaj.

2. Descrierea obiectivelor și a activităților generale ale proiectului

Prin utilizarea ca punct de pornire a modelului elementelor de bază și a datelor locale, pot fi formulate și explicate diferitele obiective ale proiectului. Cele mai importante scopuri ale proiectului ar trebui să fie următoarele:

Conștientizarea comunității cu privire la consumul de alcool în rândul tinerilor și modificarea normelor din cadrul comunității legate de acesta:

- Răspândirea sintagmei „Fără alcool înainte de 18 ani”. În special în rândul părinților.
- Răspândirea informațiilor cu privire la riscurile consumului de alcool asupra sănătății.

Reducerea disponibilității alcoolului pentru tineri în cadrul comunității:

- Respectarea reglementărilor legate de alcool.
- Aplicarea eficientă a legislației.

Pentru fiecare obiectiv al proiectului trebuie să fie enumerate ținte măsurabile concrete (dacă este posibil). Datele (inter)naționale existente și noile date

Practise in Pitești 1:

Mystery shop research

The law forbids the sale of any type of alcohol to youth under the age of 18. In a mystery shopping research in Pitești four 17 year old students were trained to carry out alcohol purchase attempts in a systematic way to investigate compliance with the above mentioned law.

The sales persons do not know the study is being conducted, because this may cause them to act in a different manner to which they normally would. Supermarkets and bars in the city were visited by the students. The students order or buy drinks the “normal way”. When asked for age, they lie and state that they are 18, when asked for ID, they show their real ID.

In Pitești 58 alcohol sales points in seven of Pitești’s neighbourhoods were visited in October 2008 (at the start of the DRAIN project). All 58 purchase attempts were successful and therefore compliance with the Romanian law stating that no alcohol can be sold to youth under the age of 18 is 0%. Only in one purchase attempt the sales person asked about the age of the mystery shopper. Despite this intervention, the mystery shopper was allowed to buy an alcoholic beverage.

Practice in Pitești 1: An example of local research in Pitești: A mystery shop study.

Dna. Maria Constantinescu,
Profesor la Universitatea din Pitești

“Universitățile reprezintă susținători importanți atunci când se implică într-un proiect. Ele dispun de multe date existente care pot fi utile. De asemenea, ele sunt, bineînțeles, parteneri utili atunci când asistă la sau conduc noi colectări de date.

În cadrul proiectului pot fi utilizate nu numai colectările de date, ci și cunoștințele de care dispun membrii universității cu privire, de exemplu, la legislație.”

3.4 Colectarea datelor

Cercetările existente la nivel (inter)național cu privire la efectele nocive ale consumului de alcool sunt foarte utile și ușor de obținut (vezi, de asemenea, capitolul unu din acest manual). Ele pot fi utilizate în vederea obținerii unei imagini generale a principalelor probleme legate de alcool. Dar în vederea descrierii situației locale privind consumul de alcool în rândul tinerilor sunt necesare informații specifice locale, actualizate.

Datele existente

Există diferite tipuri de date și unele dintre aceste date provin de la specialiști. Datele pot obținute, de exemplu, de la poliție, cum ar fi evidența amenzilor date vânzătorilor de băuturi alcoolice pentru vânzarea de băuturi alcoolice minorilor sau evidența numărului de incidente de trafic legate de consumul de alcool. Medicii sau spitalele pot, de exemplu, să furnizeze date utile privind numărul de pacienți cu intoxicații cu alcool și bolile cauzate de consumul de alcool. Informațiile provenite de la aceste surse de date locale sunt foarte importante pentru susținerea politicii locale privind consumul de alcool în rândul tinerilor.

Cercetare la nivel local

Organizarea unor studii de cercetare locale în cadrul proiectului poate furniza informații specifice, iar aceste date sunt foarte utile. Efectuarea unor cercetări poate părea costisitoare, dar nu trebuie neapărat să fie așa. Colaborarea cu o universitate, de exemplu, poate fi o soluție foarte bună. Studenți interesați pot participa ca voluntari la investigarea acestor probleme. Cercetarea la nivel local nu numai că contribuie la obținerea unei imagini clare a problemelor, ci și la obținerea de susținere publică cu privire la proiect și de publicitate gratuită în mijloacele media (vezi figura 5).

Exemple de posibile studii:

- Un chestionar care va fi înmănat elevilor sau părinților cu întrebări legate de consumul de alcool, de problemele legate de acesta și de atitudinea față de acesta. Astfel se pot măsura părerea și comportamentul publicului cu privire la consumul de alcool.
- Organizarea încercărilor minorilor de a cumpăra băuturi alcoolice. Acest studiu constă în încercarea câtorva adolescenți în vârstă de aproximativ 17 ani de a cumpăra băuturi alcoolice în diferite puncte de vânzare a băuturilor alcoolice pentru a se verifica dacă vânzătorii respectă limita de vârstă. În caseta de text de mai jos este descris așa-numitul „studiu de mystery shopping” derulat în Pitești.
- Stabilirea numărului și a tipurilor de puncte de vânzare a băuturilor alcoolice din cadrul comunității și localizarea lor. În Pitești acest studiu a fost condus de poliția municipiului Pitești. Toate punctele de vânzare a băuturilor alcoolice situate în apropierea școlilor au fost localizate pe hartă și fotografiate.

→ În setul de instrumente de pe pagina de internet a proiectului DRAIN puteți găsi exemple de metode sau rapoarte de cercetare utile derulate în Pitești.

Cercetare în barurile din Pitești

Luni, 06 Decembrie 2010 | Claudiu DIȚA

Autoritățile locale din Pitești, în colaborare cu o fundație olandeză numită STAP, au inițiat un program de cercetare în barurile și restaurantele din municipiul reședință de județ, dar și în supermarketuri. Cercetarea vizează modul în care proprietarii de astfel de localuri și vânzătorii respectă legea privind vânzarea produselor din alcool către minori. O cercetare similară organizată în urmă cu doi ani tot la Pitești a arătat că niciun bar și niciun magazin nu au respectat această prevedere legală!

Verificarea se face cu echipe de tineri care au sub 18 ani și care solicită băutură. Toți barmanii au vândut în urmă cu doi ani alcool tinerilor sub 18 ani fără a-i întreba măcar câți ani au, ca să nu mai vorbim despre verificarea actelor de identitate. Rezultatele controlului din acest an vor fi făcute cunoscute cât de curând, autoritățile sperând ca acestea să fie acum mai bune.

La Pitești se desfășoară din 2008 un program pilot la nivel național de reducere a consumului de alcool în rândurile tinerilor sub 18 ani, urmând ca acest program să fie extins și în alte orașe ale țării.

Pe de altă parte, reprezentanții actualei puteri au anunțat că vor să inițieze un proiect de lege prin care să interzică accesul adolescenților în baruri după ora 21, de luni până joi.

Figura 5: Un articol apărut în ziarul „Argeșul”, un ziar local din Pitești.

Aplicare în Pitești 2

Sondaj efectuat în rândul elevilor și al părinților

În anul 2008 a fost efectuat un sondaj în rândul elevilor, fiind chestionați 1.500 de elevi, iar în anul 2009 a fost efectuat un sondaj în rândul părinților, fiind chestionați 432 de părinți. Ca urmare a acestor două studii, ne-am putut forma o imagine clară cu privire la normele, comportamentul și cunoștințele elevilor și părinților legate de consumul de alcool. Prin chestionarea părinților și a elevilor s-a putut face o comparație între răspunsurile elevilor legate de comportamentul față de consumul de băuturi alcoolice și percepțiile părinților legate de comportamentul față de consumul de băuturi alcoolice al copiilor lor. Cele mai interesante rezultate ale ambelor studii sunt: Părinții sunt prea permisivi cu privire la consumul de băuturi alcoolice. Majoritatea părinților nu beau mai puțin când sunt copiii de față și subestimează consumul de alcool de către copiii lor. Aproximativ 34% dintre elevi au menționat faptul că părinții lor nu știu că ei consumă alcool, sau că, cel puțin, nu au discutat niciodată cu ei despre acest aspect, în timp ce 85% dintre părinți au menționat faptul că au discutat acest subiect cu copiii lor. 71% dintre părinți au menționat faptul că nu permit copiilor lor să consume alcool înainte de vârsta de 18 ani; totuși, 88% dintre tinerii din Pitești (cu vârste cuprinse între 14 și 19 ani) consumă alcool în prezent (sau au consumat în trecut).

Aplicare în Pitești 2: Un exemplu de cercetare locală în Pitești: Un sondaj efectuat în rândul elevilor și al părinților.

3.3 Informarea viitorilor susținători locali cu privire la proiect

După redactarea planului politicii, se recomandă informarea principalilor susținători ai proiectului cu privire la planul politicii. Persoanele care ar trebui să fie informate cu privire la plan (în acest stadiu al proiectului) sunt reprezentanții ai instituțiilor care au legătură cu cele trei elemente constitutive ale prevenirii (educația și susținerea publică, legile și reglementările și aplicarea acestora). La această întâlnire, susținătorii proiectului sunt informați cu privire la planul general al proiectului și sunt invitați să se gândească la posibile activități și la rolul lor în cadrul proiectului. Această întâlnire este foarte utilă pentru măsurarea susținerii cu privire la viziunea și la obiectivele noii politici.

Dr. Cristina Petcu, coordonator național în cadrul proiectului DRAIN

“Susținătorii proiectului au o sarcină esențială de-a lungul tuturor fazelor proiectului. Proiectul este format din și prin intermediul membrilor comunității, al specialiștilor din cadrul instituțiilor cu responsabilități legate de politica privind alcoolul, al profesorilor și al părinților, al persoanelor din cadrul media și al altor persoane. De fapt, putem spune că susținătorii proiectului reprezintă grupul de acțiune, fiind capabil să analizeze corespunzător măsurile luate și să furnizeze soluții ori de câte ori este necesar. Totul depinde de oamenii motivați din cadrul comunității!”

obținute din observații și cercetare locală (vezi aplicare în Pitești 1 și 2) trebuie să susțină aceste ținte ale proiectului. În baza datelor locale pot fi stabilite rezultate realiste legate de proiect. Țintele proiectului pot fi, de exemplu:

- Amânarea vârstei medii la care tinerii încep să consume alcool de la 14,5 la 16 ani în următorii trei ani.
- Respectarea de către vânzătorii de băuturi alcoolice a legislației, să atingă proporția de 40 % în următorii trei ani (mai puțin de 60% dintre minori să poată cumpăra băuturi alcoolice în magazine).

Apoi, obiectivele concrete ale intervențiilor vor fi conectate cu obiectivele proiectului:

- Sensibilizarea și informarea părinților și a specialiștilor cu privire la consumul de alcool în rândul tinerilor
- Crearea susținerii publice cu privire la proiect și la acest subiect prin acoperire mediatică frecventă
- Îmbunătățirea aplicării legislației de către poliție
- Îmbunătățirea respectării de către vânzătorii de băuturi alcoolice a limitei de vârstă.

Aceste obiective ale intervențiilor pot sta la baza formulării unor activități concrete din cadrul planului de acțiuni (§ 4.3)

3. Descrierea reglementărilor privind alcoolul la nivel național și local, precum și a responsabilităților

În această secțiune se va descrie legislația de la nivel național cu privire la alcool. Pentru furnizarea unor informații exacte legate de situația legislativă generală este necesară o bună prezentare generală. De asemenea, în vederea evidențierii cadrului modificărilor propuse sau a punctelor care necesită atenție, este necesară o prezentare generală a reglementărilor locale existente, dar și a responsabilităților. Trebuie să fie clar cine este responsabil, la nivel local, pentru aplicarea legislației privind alcoolul. Este necesară descrierea problemelor relevante legate de consumul de alcool în rândul tinerilor din regiunea sau comunitatea respectivă. Reducerea numărului acestor probleme va reprezenta ținta politicii.

4. Descrierea bugetului proiectului.

Multe intervenții pot fi efectuate fără ca un buget mare să fie necesar; totuși, este necesar să se rezerve un buget pentru promovarea proiectului (prin intermediul mijloacelor media și al materialelor) și finanțarea coordonatorului local. Acest model de proiect se bazează pe cooperarea persoanelor din cadrul comunității care doresc să lucreze ca voluntari în vederea reducerii numărului de probleme de la nivelul comunității. Astfel, se pot obține rezultate prin consolidarea muncii în echipă și motivația personală.

5. Obținerea de susținere din partea primarului și a consiliului local.

După cum s-a menționat la § 2.4, autoritatea locală ar trebui să fie principalul responsabil cu privire la proiect și să susțină planul proiectului. De aceea, primarul trebuie să prezinte planul (punctele 1 până la 4) consiliului local și este de dorit să obțină susținere pentru planul local de acțiuni.

După obținerea aprobării oficiale din partea consiliului local se poate continua cu pașii următori.

Capitolul 4

Implementarea unei politici locale de prevenire a consumului de alcool

Prezentul manual prezintă 7 pași necesari pentru implementarea unei politici locale de prevenire a consumului de alcool. Urmărirea și implementarea acestor 7 pași vă va ajuta în obținerea unei politici locale de succes referitoare la prevenirea consumului de alcool.

	Activitate	Rezultate	Pg.
PAS 1:	Numirea unui coordonator de proiect competent		32
PAS 2:	Discutarea planului proiectului cu susținătorii proiectului și formarea grupurilor de lucru	<ul style="list-style-type: none"> • Rețeaua proiectului 	33
PAS 3:	Crearea unui plan de acțiuni	<ul style="list-style-type: none"> • Plan de acțiuni 	34

Pașii 1 până la 3 ar trebui să fie efectuați unul după altul pentru a permite inițierea implementării proiectului

PAS 4:	Crearea susținerii publice	<ul style="list-style-type: none"> • Comunicate de presă locale și publicitate gratuită • Întâlniri cu părinții (organizate de școli) • materiale de informare pentru părinți / copii / medici / școli 	36
PAS 5:	Conștientizarea cu privire la reglementări, respectarea și îmbunătățirea acestora	<ul style="list-style-type: none"> • Plan de acțiuni privind respectarea legislației de către vânzători • Instruire privind respectarea legislației de către vânzători • Afiș pentru vânzători cu privire la limita de vârstă • Materiale de informare pentru vânzători 	38
PAS 6:	Îmbunătățirea aplicării legislației privind alcoolul	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia de aplicare a legislației • Instruire a membrilor poliției privind aplicarea legislației • Materiale de informare pentru membrii poliției 	40
PAS 7:	Continuarea noii politici	<ul style="list-style-type: none"> • Contracte de continuare • Evaluarea procesului 	41

Pașii 4 până la 7 pot și ar trebui să fie implementați simultan. Implementarea acestor patru pași va continua pe parcursul derulării proiectului.

PASUL 1

4.1 Numirea unui coordonator de proiect competent

Coordonatorul de proiect este o persoană-cheie pentru succesul unui proiect de prevenire a consumului de alcool. Această persoană trebuie să fie aleasă cu atenție. Coordonatorul de proiect trebuie să aibă unele cunoștințe în domeniu și să fie interesat de subiectul prevenirii consumului de alcool, dar și să fie capabil să conducă proiectul. De asemenea, el trebuie să fie o persoană care să aibă legătură cu un număr mare de persoane care activează în diferite organizații din cadrul comunității. Dar, înainte de toate, coordonatorul de proiect trebuie să fie motivat personal de dorința de a transforma proiectul într-un succes. Coordonatorul de proiect va fi angajat de și va lucra pentru autoritățile locale

PASUL 2

4.2 Crearea rețelei și a grupurilor de lucru

Odată ce planul de acțiuni legat de proiect este clar, este importantă alegerea cu atenție a partenerilor care vor forma rețeaua de persoane cu care veți lucra. Autoritățile locale și coordonatorul local joacă, bine înțeles, rolul principal în acest proces. Coordonatorul local va invita mai multe părți relevante pentru a le informa cu privire la planul de acțiuni. Organizații și persoane motivate vor fi invitate să contribuie la proiect într-un mod care să se potrivească cu funcția și cu expertiza acestora. În cadrul rețelei, cel puțin următoarele organizații ar trebui să fie reprezentate: Școala (profesori), Poliția, Media (ziariști), Universitatea (studenți sau profesori), Organizațiile medicale (medici) și părinții. Pe lângă aceste organizații, este posibil ca următoarele instituții să joace, de asemenea, un rol în cadrul rețelei: Inspectoratul școlar, autoritatea de autorizare la nivel local, organizațiile de tineret, organizațiile religioase și cluburile sportive.

Din grupul de persoane din cadrul rețelei se pot contura diferite sarcini. Reprezentanții ai autorității locale prezidează aceste grupuri de lucru, fiind asistați de coordonatorul local. Diferitele grupuri de lucru care pot fi formate depind de planul proiectului și de rețea. O bună soluție ar putea fi formarea acestora în funcție de cei trei piloni ai modelului elementelor constitutive (susținerea publică, reglementările și aplicarea acestora). Grupul de aplicare a legislației ar putea fi reprezentat, de exemplu, de polițiști aparținând unor diferite departamente; grupul de reglementare legislativă ar putea fi format din membri ai autorităților locale și unii polițiști; grupului de susținere publică ar putea fi format din persoane care lucrează în presă, părinți și reprezentanți ai școlilor. În cadrul unui grup de lucru vor fi formulate și desfășurate diferite acțiuni descrise în planul de acțiuni (§ 4.3) al fiecărui pilon relevant.

Un grup de lucru ar trebui să fie format din maxim 7 sau 8 membri. În cadrul unui grup de lucru, discuțiile se vor axa pe diferitele acțiuni care vor fi formulate, precum și pe modul cel mai corespunzător în care acestea pot fi organizate și realizate. Membrii grupului de lucru (care reprezintă diferite organizații) trebuie să își unească forțele în vederea răspândirii aceluiași mesaj privind sănătatea în cadrul comunității. Comunicarea aceluiași mesaj este foarte importantă în crearea susținerii publice privind intervențiile.

Dna. Dumitra Sima,
Coordonator locale de proiect pentru
proiectul DRAIN derulat în Pitești.

“La început, nu toate organizațiile din Pitești recunoșteau importanța proiectului. În calitate de coordonator, a fost necesar să fac unele presiuni.

Munca cu autoritățile locale este foarte importantă. Fără susținere politică, un proiect nu poate avea succes. Bine înțeles, primarul este persoana cea mai importantă, dar secretarul este, de asemenea, o persoană-cheie pentru proiect, având în vedere faptul că este în măsură să ajute la elaborarea sau la modificarea legislației locale.”

PASUL 3

4.3 Crearea unui plan de acțiuni

După cum s-a menționat în paragraful anterior, grupurile de lucru pot formula diferite acțiuni pentru fiecare pilon. Aceste acțiuni care trebuie să fie realizate în vederea atingerii obiectivului proiectului vor fi descrise în planul de acțiuni. Înaintea realizării unor acțiuni concrete, ar trebui ca planul de acțiuni să fie aprobat de consiliul local. Astfel, continuarea proiectului este mai sigură.

Un plan de acțiuni ar trebui să fie format din diferite părți:

1. Acțiuni

În conformitate cu cele trei elemente constitutive, pot fi enumerate acțiuni concrete pentru a fi realizate în cadrul proiectului. Iată câteva exemple de diferite acțiuni:

Susținere publică (§ 4.4)	Reglementări (§ 4.5)	Aplicare (§ 4.6)
Organizarea cel puțin a unei întâlniri cu părinții pe lună de către fiecare școală	Identificarea legislației existente privind alcoolul	Identificarea gradului de aplicare în prezent a legislației privind alcoolul
Transmiterea către mijloacele media a unor comunicate de presă după fiecare eveniment important din cadrul proiectului	Verificarea valabilității autorizației tuturor punctelor de vânzare a băuturilor alcoolice	Organizarea unei instruirii a membrilor poliției cu privire la aplicarea legislației privind alcoolul
Etc.	Etc.	Etc.

În paragrafele 4.4, 4.5 și 4.6 este descrisă implementarea celor trei piloni ai politicii. În conformitate cu aceste descrieri pot rezulta diferite acțiuni care vor fi formulate în funcție de fiecare pilon în parte.

2. Structura proiectului

O listă cu persoanele sau organizațiile care se vor implica activ în proiect, cu prezentarea rolului și a responsabilităților acestora în cadrul proiectului, va fi, de asemenea, adăugată la prezentarea generală a acțiunilor. Pentru fiecare acțiune vor fi descrise persoanele sau organizațiile care se vor implica, precum și sarcinile acestora.

3. Stabilirea duratei de timp necesare proiectului

Dezvoltarea unei politici locale privind alcoolul necesită timp; ea nu trebuie și nu poate să fie făcută în grabă. Pentru obținerea unor efecte permanente, un proiect trebuie să dureze cel puțin doi sau trei ani. Este necesară elaborarea unei planificări realiste care să menționeze momentul în care diferite intervenții sau rezultate trebuie să fie realizate, respectiv obținute.

4. Finanțe

Se recomandă elaborarea unei prezentări generale a bugetului. Trebuie să fie clar cât din buget este rezervat pentru fiecare scop sau acțiune.

→ Textul original al planului local de acțiuni pentru Pitești poate fi găsit pe pagina de internet a proiectului DRAIN.

Aplicare în Pitești 3:
Planul local de acțiuni

Echipa proiectului, în cooperare cu autoritățile locale din Pitești, a muncit din greu pentru elaborarea unui plan de acțiuni corespunzător și clar. În cadrul acestui plan, au fost descrise obiectivele proiectului în baza unor date privind consumul de alcool la nivel național și local și în baza politicii privind alcoolul. De asemenea, au fost enumerate acțiuni concrete, care au fost apoi atribuite unor persoane sau instituții responsabile. Din plan reieșit faptul că proiectul era pregătit să înceapă implementarea unor intervenții concrete.

În luna septembrie 2009, planul local de acțiuni a fost discutat și aprobat de consiliul local al Municipiului. Consiliul local și-a dat acordul oficial și și-a menționat sprijinul cu privire la continuarea proiectului, așa cum era acesta descris în plan.

Aplicare în Pitești 3: un plan local de acțiuni a fost aprobat în Pitești.

PASUL 4

4.4 Crearea susținerii publice

Mijloacele media

Atenția frecventă din partea mijloacelor media este foarte importantă. Atenția media cu privire la subiect sau la proiect poate duce la o mai bună susținere publică. Astfel, subiectul este pus pe ordinea de zi a opiniei publice și oamenii încep să se gândească și să își formeze opinii cu privire la subiect. Dacă sunt publicate în mijloacele mass-media informații destul de bune și de corecte problemele privind consumul de alcool nu mai pot rămâne neobservate, nici de către public, nici de către politicienii locali. Acesta este cel mai important element de bază pentru schimbarea politicii.

În cadrul proiectului trebuie să existe raporturi bune și parteneriate cu unii ziariști de la nivel local sau regional care să fie motivați personal și să aibă posibilitatea de a publica articole sau de a prezenta la TV știri despre proiect și despre alcool. Ideea de a contacta, încă de la începutul proiectului, unul sau mai mulți ziariști care să îndeplinească această sarcină este o idee înțeleaptă. Pentru a obține publicitate gratuită pe parcursul proiectului este necesară invitarea la evenimentele proiectului a unor persoane de contact din presă. De asemenea, recomandăm transmiterea de comunicate de presă acestor persoane din presă privind progrese sau noutăți interesante, care merită să fie făcute publice.

Contactarea părinților

Părinții reprezintă un grup important asupra căruia trebuie să ne concentrăm atenția. Ei au o influență importantă asupra consumului de alcool de către copiii lor²⁰. În vederea reducerii efectelor nocive ale consumului de alcool în rândul tinerilor trebuie ca părinții să primească informații privind modul în care să facă față consumului de alcool de către adolescenți. Pentru contactarea acestui grup-țintă specific, părinții, dar și a copiilor, un mediu bun îl reprezintă școala. Școlile reprezintă un canal foarte important și util de comunicare a informațiilor privind alcoolul și proiectul. Organizarea unor întâlniri cu părinții în școli reprezintă o modalitate eficientă de contactare a părinților.

→ În setul de instrumente puteți găsi diferite materiale privind susținerea publică: o broșură destinată părinților cu informații legate de consumul de alcool în rândul adolescenților, o broșură referitoare la atenția acordată proiectului de către presă, un raport cu linii directe pentru o campanie educațională, un documentar destinat părinților referitor la alcool și un documentar referitor la proiect. Toate acestea pot fi găsite pe pagina de internet a proiectului DRAIN.

Claudiu Dita,
Ziarist la ziarul Argeșul, Pitești

"Ziariștii și mass-media sunt foarte importanți pentru un program al cărui scop îl reprezintă reducerea consumului de alcool în rândul tinerilor. Dar este necesară găsirea unor ziariști care să creadă într-adevăr în această cauză. Oamenii sunt atenți la toate semnalele care vin din partea mass-media și, având în vedere acest domeniu de informare, este necesar să fim foarte atenți cu privire la mesajul care va fi transmis publicului. A înțelege greșit un mesaj este uneori mai rău decât a nu primi acest mesaj. Iar alcoolul, ca și drogurile, reprezintă un subiect cu care nu trebuie să ne jucăm: este o problemă de viață și de moarte!"

Dna. Silvia Neagoe,
Directorul Școlii Nr.6 N. Bălcescu, Pitești.

"În prezent organizăm câte o activitate legată de prevenirea consumului de alcool în fiecare lună. Pentru școli, implicarea comitetului de părinți este foarte importantă deoarece, de obicei, contactarea părinților este dificilă. Presa este și ea foarte importantă pentru contactarea părinților și a elevilor."

²⁰ Vet, R., Van den Eijnden, R. (2007). Het gebruik van alcohol door jongeren en de rol van ouders: resultaten van twee metingen. Rotterdam: IVO-research (NIGZ).

PASUL 5

4.5 Conștientizarea cu privire la reglementări, respectarea și îmbunătățirea acestora

Conștientizare și respectare

În vederea conștientizării și a respectării legislației privind alcoolul, oamenii trebuie să fie informați și instruiți cu privire la reguli și la modul în care pot respecta aceste legi. Adesea, regulile specifice consumului și vânzării băuturilor alcoolice nu sunt clare în totalitate pentru toți cetățenii, și uneori nici pentru membrii poliției, autoritățile locale sau proprietarii de baruri. Informațiile bune, structurate și clare referitoare la existența legislației privind alcoolul pot fi esențiale pentru obținerea respectării legilor și, în consecință, pentru reducerea disponibilității alcoolului. De exemplu, informațiile referitoare la limita de vârstă pentru servirea băuturilor alcoolice și la modul în care proprietarii de baruri își pot instrui personalul cu privire la aceasta sunt esențiale pentru respectarea legii privind limita de vârstă.

Măsurile politicii

Un alt pas direct în limitarea disponibilității alcoolului poate fi implementarea noilor măsuri ale politicii. Din experiența din Pitești și din cercetările efectuate de Organizația Mondială a Sănătății se poate trage concluzia că o politică eficientă privind alcoolul ar trebui să pună accentul pe (unele dintre) următoarele măsuri ale politicii:

- Limitarea numărului de zile și de ore de vânzare, a anumitor locații sau a densității punctelor de vânzare a băuturilor alcoolice. Stabilirea unui program special (deschidere și închidere) pentru baruri și discoteci
- Limitarea consumului de alcool în spații publice. Interzicerea consumului de alcool în anumite zone din oraș și la anumite ore. Promovarea siguranței fizice și a ordinii sociale.
- Limitarea comercializării alcoolului și a prețurilor promoționale în baruri și discoteci. Interzicerea, de exemplu, a prețurilor promoționale pentru băuturi alcoolice în cazul în care reducerea este de 25% față de prețul normal sau interzicerea băuturilor gratuite. Ar trebuie să fie controlate în special comercializarea alcoolului și promoțiile destinate tinerilor și care atrag tinerii.
- Promovarea consumului de băuturi nealcoolice, prin stabilirea unor prețuri mai mici decât cele ale celei mai ieftine băuturi alcoolice.

Cea mai eficientă politică combinată poate să fie diferită de la o regiune la alta; fiecare regiune trebuie să își stabilească propria politică, cea mai bună și mai eficientă. Din experiența proiectului DRAIN, vă putem da câteva sugestii privind modificări eficiente ale legislației locale în România. Una dintre măsurile politicii care a fost introdusă în Pitești a fost restricționarea vânzării băuturilor alcoolice în apropierea școlilor (vezi pag. 22).

→ În setul de instrumente de pe pagina de internet a proiectului DRAIN puteți găsi o broșură referitoare la legislație, afișe pentru vânzători referitoare la limita de vârstă (pag. 30, fig. 8) și textul original al regulamentului local din Pitești.

PASUL 6

5.6 Îmbunătățirea aplicării legislației privind alcoolul

În România, departamentele din cadrul poliției au sarcina de a aplica legislația existentă privind alcoolul. Ele au responsabilitatea de a organiza o aplicare solidă și eficientă a legislației. Ar trebui să fie clar care sunt responsabilitățile diferitelor departamente din cadrul poliției. Se recomandă încheierea de parteneriate privind prioritățile de aplicare a legislației și descrierea acestora într-o strategie de aplicare a legislației.

O strategie de aplicare a legislației

Se pot încheia diferite parteneriate concrete, cum ar fi:

- În fiecare prima vineri din lună o „echipă de control” va verifica dacă punctele de vânzare a băuturilor alcoolice respectă limita de vârstă legală. Diferite departamente din cadrul poliției pot lucra împreună pentru a forma o echipă de control care să verifice respectarea de către vânzătorii de băuturi alcoolice a limitei de vârstă. Echipa poate utiliza și abordarea de tip „mystery shopping” (clientul misterios) (vezi pag. 28). Respectarea limitei de vârstă este un subiect foarte important. Ea ar putea duce la reducerea numărului de probleme legate de consumul de alcool în rândul tinerilor. Din rezultatele cercetării efectuate în Pitești a reieșit clar că sunt necesare multe îmbunătățiri în acest sens.
- În cazul în care un magazin nu respectă limita de vârstă de trei ori în același an (situații constatate de poliție), autorizația de vânzare a respectivului magazin va fi suspendată pentru o anumită perioadă de timp.

Va trebui ca consiliul local să aprobe această măsură, dar această politică este un mod bun de a arăta că orașul ia în serios această problemă și că vânzătorii trebuie să respecte legea.

- Ori de câte ori poliția constată încălcarea legii, în ziar va apărea un scurt raport în acest sens.

Un instrument important pentru creșterea impactului aplicării legislației îl reprezintă acoperirea mediatică frecventă. Efectele aplicării legislației nu sunt semnificative dacă ea are impact numai asupra punctelor de vânzare a băuturilor alcoolice care sunt sancționate de poliție. Oricum, dacă acest mesaj referitor la sancționare apare într-un ziar sau la televiziunea locală, un grup mult mai mare de persoane va fi informat cu privire la aceste sancțiuni. Prin acoperire mediatică se poate crea impresia că poliția este mai activă decât este ea în realitate. Oamenii vor respecta legea dacă vor crede că există o aplicare strictă a legislației. Prin primirea unor informații frecvente cu privire la verificările poliției și la sancțiuni, este posibil ca vânzătorii să estimeze că riscul de a fi sancționați este mai mare decât este el în realitate. Astfel, respectarea legislației va fi îmbunătățită prin acțiuni ale poliției relativ puține. Se recomandă încheierea unor parteneriate cu presa locală referitoare la acoperirea mediatică frecventă privind aplicarea legislației de către poliție.

- Poliția îi poate informa pe vânzătorii de băuturi alcoolice și pe proprietarii de baruri referitor la legislația privind alcoolul prin înmânarea unor broșuri și afișe (cu limita de vârstă). Ea le poate cere vânzătorilor să posteze afișul într-un loc vizibil, lângă intrarea în magazin.

Figura 8: Stânga: Un afiș pentru magazinele situate în apropierea școlilor care, în conformitate cu legea locală din Pitești, nu pot vinde băuturi alcoolice în timpul orelor de curs. Dreapta: Un afiș pentru punctele de vânzare a băuturilor alcoolice care ilustrează limita de vârstă pentru cumpărarea băuturilor alcoolice.

DI. Cezar Toma,
Ofițer Jandarmerie din Pitești

“România are în prezent multe legi privind alcoolul dar implementarea acestor legi e deficitară. Am făcut fotografii ale tuturor punctelor de vânzare a băuturilor alcoolice situate în apropierea școlilor, iar rezultatele au fost alarmante. Reglementarea locală din Pitești ne dă posibilitatea de a combate acest lucru. De asemenea, am participat la activități de prevenire a consumului de alcool desfășurate în școli, în timpul meciurilor de fotbal și al activităților culturale. Cu aceste ocazii, tinerii au fost informați cu privire la consecințele consumului de alcool.”

Imaginea nr. 20. Imagine a S.C. „Feti Cristin” S.R.L., loc unde se comercializează/consumă băuturi alcoolice, situată la intrarea în incinta Școlii Generale nr. 15 „Adrian Păunescu”.

Figura 7: Un exemplu privind raportul jandarmeriei referitor la punctele de vânzare a băuturilor alcoolice situate în apropierea școlilor. Fotografia din stânga prezintă un magazin mic în care se vând băuturi alcoolice situat foarte aproape de o școală, iar în cea din dreapta este prezentată emblema școlii.

→ În setul de instrumente de pe pagina de internet a proiectului DRAIN puteți găsi un afiș referitor la limita de vârstă, o broșură referitoare la legislație și articole referitoare la studiile de „mystery shopping” (clientul misterios) din Pitești.

²¹ World Health Organisation (2004) WHO Global Status Report on Alcohol 2004. Geneva: WHO

PASUL 7

4.7 Continuarea noii politici

Când proiectul face progrese, câteva date privind rezultatele proiectului sunt binevenite. Probabil că politicienii și publicul vor dori să cunoască câteva rezultate concrete. Poate fi foarte stimulant să putem să le prezentăm rezultate vizibile privind proiectul.

Pe parcursul proiectului, reluarea unor studii inițiale ne poate da o imagine cu privire la schimbările concrete apărute pe perioada proiectului. După cum s-a menționat în paragraful 3.2, reluarea sondajului efectuat în rândul elevilor și a celui efectuat în rândul adulților, a studiului de „mystery shopping” (clientul misterios) sau expunerea spre comercializare pot da o imagine clară a rezultatelor obținute referitoare la acest subiect. Aceste rezultate pot fi comunicate pe parcursul proiectului.

Când proiectul ajunge la final, au fost deja derulate o gamă largă de intervenții și de acțiuni. Este foarte important ca rezultatele proiectului să nu se piardă după terminarea proiectului. De aceea, pe parcursul proiectului, accentul trebuie să fie pus pe integrarea structurală a noilor informații și a modalităților de lucru în cadrul comunității. Atenția acordată politicii privind alcoolul trebuie să devină o parte integrantă a comunității. Poliția, de exemplu, trebuie să înțeleagă că aplicarea legilor privind alcoolul reprezintă o sarcină a poliției, iar verificarea respectării legislației trebuie să fie o parte a muncii persoanelor care lucrează în cadrul poliției. Același lucru se întâmplă, mai mult sau mai puțin, și în cazul activităților destinate părinților, organizate de școli sau de profesori (și de alte organizații din cadrul comunității). Atenția acordată consumului de alcool și politicii privind alcoolul trebuie să reprezinte o parte a muncii acestora; ei trebuie să dispună de informații corecte referitoare la consumul de alcool și trebuie să educe corespunzător oamenii în acest sens; de asemenea, ei trebuie să știe cum să facă față persoanelor care se confruntă cu probleme din cauza consumului de alcool.

O modalitate de a asigura continuarea politicii după terminarea proiectului este aceea de a solicita diferitelor organizații încheierea unui anumit tip de contract cu autoritățile locale prin care se va explica modul în care acestea intenționează să își continue activitățile după terminarea proiectului.

Capitolul 5

Factori de succes pentru o politică eficientă de prevenire a consumului de alcool

5.1 Rezervarea unui buget pentru proiect

Există câteva modalități de obținere a unui buget necesar realizării planului proiectului. Un buget consistent nu este o condiție pentru succes, pentru că și cu un buget mic proiectul poate avea succes, dar banii pot face ca lucrurile să meargă mai ușor și mai repede. Totuși, este necesară rezervarea de către autoritățile locale a unui mic buget.

Un buget suplimentar poate fi obținut prin anumite fonduri sau în cooperare cu organizații de sănătate. Merită să căutați posibili investitori pentru proiect; este posibil ca organizațiile de sănătate sau de asistență socială la nivel local, regional sau chiar național sau fondurile private să aibă posibilitatea de a finanța anumite proiecte.

Vă recomandăm să nu acceptați bani de la societăți care au interes direct în producția sau vânzarea băuturilor alcoolice. Altfel, proiectul nu mai funcționează independent de interesele comerciale. Experiența ne-a învățat că partenerii comerciali intenționează să se amestece în obiectivele politicii și în activitățile proiectului. Ei nu acceptă reglementări legale mai stricte, limitarea pieței de alcool și informații concrete referitoare la riscurile consumului de alcool asupra sănătății. Industria alcoolului promovează în întreaga lume așa-numitul „consum responsabil de alcool” care poate fi interpretat cu ușurință ca o modalitate de promovare a consumului de alcool.

Mai multe informații referitoare la strategia industriei alcoolului puteți găsi pe pagina de internet www.eucam.info.

Dacă toți își unesc forțele și doresc să sacrifice puțin din timpul și eforturile lor nu este nevoie de mulți bani. Trebuie luat în considerare faptul că implementarea legislației în sine nu necesită resurse substanțiale și că se poate începe cu un nivel minimum de aplicare care poate fi apoi extins în timp, gradat.

Cercetările arată că măsurile preventive pot fi foarte eficiente din punctul de vedere al costurilor. Acest lucru înseamnă că, pe termen lung, se vor cheltui mai puțini bani pentru, de exemplu, asistență medicală, tratamente sau daune materiale referitoare la consumul de alcool. O bună politică locală privind alcoolul ar trebui să ducă la economisirea unor sume de bani, pe termen lung²².

²² PricewaterhouseCoopers (2010). Rendement van preventie becijferd. Press release 30 September 2010.

5.2 Cooperarea și comunicarea

Un aspect-cheie al acestui tip de abordare a proiectului îl reprezintă cooperarea și motivarea. Din cauza abordării integrate, o bună cooperare este esențială. Oamenii din diferite organizații trebuie să lucreze împreună, în mod similar, în vederea schimbării situației existente. Fără o bună cooperare, intervențiile sunt mult mai puțin eficiente. De asemenea, comunicarea este esențială pentru obținerea unei bune cooperări în cadrul proiectului. Aceasta este, în principal, sarcina coordonatorului local.

Concret, o bună cooperare și o bună comunicare înseamnă întâlniri frecvente în cadrul proiectului unde participanții pot schimba opinii și idei. Este important ca aceste întâlniri să fie bine organizate. Coordonatorul de proiect este cel care trebuie să pregătească întâlnirile, dar intervențiile din cadrul acestora nu trebuie să vină numai dintr-o singură tabără. Toți participanții trebuie să aibă oportunitatea de a interacționa. Pentru structurarea întâlnirii și pentru realizarea unor acțiuni concrete, persoana care prezidează întâlnirea și coordonatorul de proiect trebuie să aibă mereu în vedere obiectivele proiectului. Toți susținătorii proiectului trebuie să fie informați cu privire la derularea proiectului. O bună modalitate de informare a susținătorilor proiectului o reprezintă redactarea unor scrisori de informare, lunare sau bilunare.

→ În setul de instrumente de pe pagina de internet a proiectului DRAIN puteți găsi exemple de scrisori de informare în vederea informării susținătorilor proiectului (din Pitești).

5.3 Expertiză

Organizarea unui proiect care să aibă drept scop implementarea unei politici locale de prevenire a consumului de alcool poate fi uneori dificilă. Înainte de începerea unui proiect de acest tip sau pe durata implementării proiectului vă sugerăm să cereți sfatul specialiștilor din domeniu. Evident, specialiștii sunt persoanele din Pitești care au organizat sau au participat la proiectul DRAIN. De asemenea, puteți cere informații de la Institutul olandez pentru politica privind alcoolul (STAP). Această organizație a acordat asistență municipiului Pitești referitoare la realizarea propriei politici locale privind alcoolul. Datele de contact pot fi găsite pe pagina de internet a proiectului DRAIN.

Echipa proiectului DRAIN:

Romania:

Cristina Petcu,
coordonator național:
cpetcu2002@yahoo.co.uk
(Bucuresti)

Dumitra Sima,
coordonator local:
dumitra.sima@yahoo.com
(Pitești)

Valeria Badea
asistent de proiect
badeavaleria@yahoo.com
(Pitești)

The Netherlands:

Wim van Dalen,
manager de proiect:
wvandalen@stap.nl
(Utrecht)

Lian Reijlink,
consultant privind politica:
lreijlink@stap.nl
(Utrecht)

Joris van Hoof
cercetător
j.j.vanhoof@utwente.nl
(Enschede)

Institutul olandez pentru politica privind alcoolul
PO box 9769
3506 GT Utrecht
Olanda
www.stap.nl

STAP este o organizație instituțională independentă care promovează implementarea politicilor eficiente privind alcoolul la nivel local, național și internațional. STAP are expertiză cu privire la recomandări și cercetări legate de politica privind alcoolul, la monitorizarea pieței de alcool, la mediile în care nu se consumă alcool pentru tineri și la relația dintre alcool și graviditate.

Manual pentru prevenirea consumului
de alcool la nivel local în România

www.stap.nl

www.drain-project.eu